Tadeusz Dominik

1/69

10-I-69
2-II-69

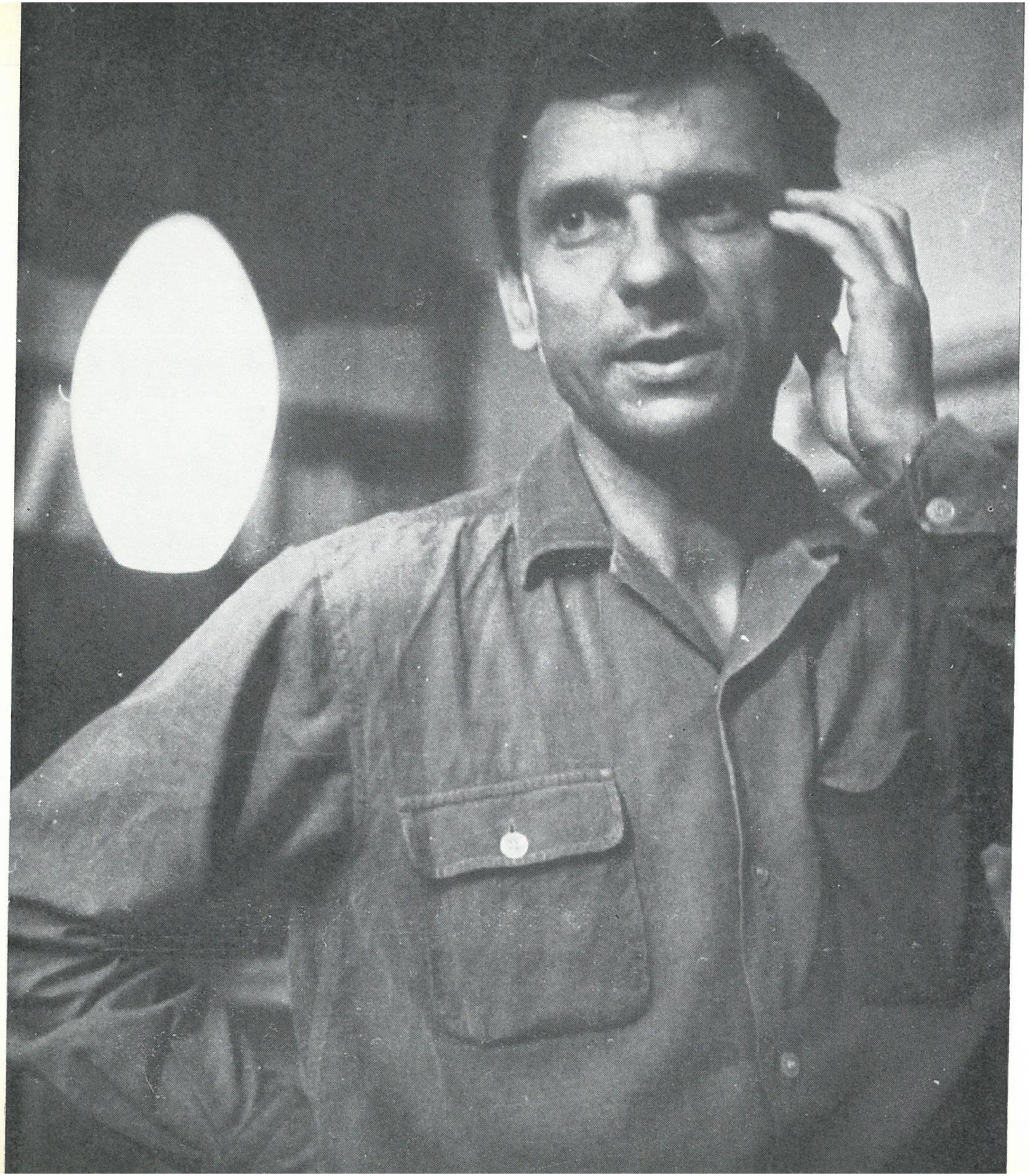
Związek Polskich
Artystów Plastyków
Centralne Biuro
Wystaw Artystycznych

TADEUSZ DOMINIK

malarstwo

styczeń 1969

Warszawa • „Zachęta" •
plac Małachowskiego 3

O malarstwie Tadeusza Dominika mówić jest zarówno bardzo łatwo jak i bardzo trudno. Łatwo — gdyż jest to sztuka „oczywista" i prawdziwa, trudno — bo nie jest rzeczą prostą zaszeregowanie malarstwa Dominika do określonego kierunku, zamknięcie go w ramy tego czy innego podziału, opatrzonego przyjętą już powszechnie etykietą. Łatwiej już będzie, gdy postaramy się znaleźć genealogię zjawiska, gdy wyprowadzimy ją z pracowni Jana Cybisa, gdzie narodziły się pierwsze spojrzenia na świat koloru i wzruszeń, gdzie odkryte zostały dalsze drogi kontynuowania kierunku, który przybierał różne nazwy, ale który był stale ożywczą emanacją impresjonizmu. Wyjść z pracowni Jana Cybisa, to nie tylko wyjść z kręgu doświadczeń dobrego mistrza, ale znaczy to również włączyć się do wielkiego nurtu rozwoju malarstwa prześwietlającego kolorem obrazy różnych czasów i różnych kierunków.

Starano się czasem w zapale klasyfikacyjnym użyć dla tych przejawów fascynacji kolorem — potwornego terminu „koloryzm". Nazwa dobra na żartobliwe określenie, lecz dziwaczna w swym brzmieniu, sugerująca jakąś teorię leżącą u podstawy tworzenia dzieł rodzących się z czystej wrażliwości, będących wynikiem trudnych doświadczeń i coraz to bardziej nowych poszukiwań ciągle niewyczerpanego świata barw.

Pomimo udziału w wystawach okręgowych i ogólnopolskich, przełomową ekspozycją, dla niego i dla nowego pokolenia malarzy polskich, wpływającą na ustabilizowanie nowej hierarchii w ocenie wartości plastycznych był „Arsenał" 1955 roku. Tadeusz Dominik zdobył w Arsenale broń, której już nie porzucił lecz doskonalił się we władaniu nią osiągając coraz wspanialsze wyniki i sięgając po pełne mistrzostwo. W przeciwieństwie do wielu „arsenalistów", którzy coraz to chwytali za inną broń z wielu arsenałów sztuki światowej, aby po pewnym czasie porzucać ją dla nowych poszukiwań i rewolucji — Dominik szedł własną niezmienną drogą osiągając coraz głębsze doświadczenia i coraz większą wirtuozerię w operowaniu przestrzenią, kolorem i światłem.

Malarstwo Dominika jest samym malarstwem! Obrazy jego są w dalszym ciągu obrazami a więc dziełami żyjącymi swym własnym autonomicznym życiem, płaszczyzna malowana jest przestrzenią, a abstrakcja jest pełnym skojarzeń realizmem. Tematyka abstrakcyjnych obrazów jest tematyką życia przestrzeni, krajobrazami, wizjami prześwietlonych skał, pól, kwiatów czy całych ogrodów; jeśli nawet zatytułowane są tylko „kompozycja" to i wówczas czujemy w nich odbicie istniejącego świata tylko bardziej barwnego, bardziej przestrzennego, żyjącego nie tylko w świetle dziennym naturalnym ale prześwietlonego własnym emanującym z siebie światłem.

Śmiało możemy nazwać Dominika pejzażystą — ale jednocześnie twórcą malowanych przez siebie pejzaży. Obrazy jego zresztą w swym formacie, który prawie nigdy nie przyjmował proporcji pionowego prostokąta, są dla nas szerokoekranowym obrazem świata barw, gdzie żywa przestrzeń dynamicznych wibrujących elementów jest czasem silnie skontrastowana geometrycznym układem regularnych form o jednolitej powierzchni koloru. Zestawienie geometrycznych elementów z dynamiką pozostałej przestrzeni nasuwa skojarzenia dyscypliny architektonicznej — łączenia statyki dzieł człowieka z bogactwem i dynamiką przyrody.
Czasem Dominik sięga do kompozycji bardzo trudnych, rozwiązywanych na płótnach kwadratowych. W obrazach tych odczuwamy przewagę dyscypliny kompozycyjnej nad spontanicznością odczuć zewnętrznych. Kierunki układów pociągnięć barwnych starają się równoważyć nawzajem, aby jednak zamknąć ramy narzucone przez formę. Właśnie w tych ograniczeniach formatu może najlepiej czujemy pełną dynamikę malarskiego odczucia autora. Czasem ograniczenia narzucone sobie głębiej charakteryzują osobowość twórcy niż pełna swoboda.
Obserwując kolejne fazy malarstwa Dominika widzimy drogę ku przełamaniu płaszczyzny. Coraz więcej jest przestrzeni, kolory występują przed płaszczyznę, która także coraz mniej jest tłem — jest przestrzenią. Rzadko kiedy w naszych czasach mamy możliwość śledzenia

rozwoju artysty, którego nie dosięgają cudze szlaki, a ciągłości twórczej i postępu nie załamują „rewolucje jednego sezonu". I może dlatego możemy zrozumieć lepiej piękną drogę jego ewolucji. Dominik nie musi pisać na swych obrazach dat powstania. Jego rozwój jest ciągły bez podziału na etapy.

Podobnie jak wielkie okresy architektuiy swą doskonałość osiągały przez stopniowe kontynuowanie rozpoczętych założeń, dorzucając do nich coraz lepsze metody techniczne, coraz głębsze rozumienie podstawowych wartości i dostrzeganie coraz szerszych horyzontów, tak malarstwo Dominika jest jednym pasmem nieprzerwanego rozwoju, staje się wyrazem coraz głębszego zrozumienia świata i coraz większą wirtuozerią techniczną. Odnosi się wrażenie jak gdyby jego ręka, która z wielką mocą nakładała grube warstwy farby, wcierając je silnie w płótno, czasem nawet wierząc w walory uzupełniające faktury powierzchni obrazu, ta ręka w miarę postępu i czasu staje się coraz lżejsza, swobodniejsza, kolistymi ruchami nakładając cienkie przeźroczyste plamy na nie naruszone powierzchnie płótna. Obrazy zaczynają być z czasem coraz bardziej związane z twórcą. Patrzący na nie powoli staje się nie tylko psychologiem, który coraz silniej odbiera radość życia i pogodny zachwyt autora, ale także swego rodzaju grafologiem, który z ruchów pędzla i sposobu nakładania farby odbiera osobowość twórcy, jego gesty i wymowę rąk.

Kto zna dobrze Tadeusza Dominika ten dostrzeże pełną harmonię jaka istnieje między jego żarliwą gestykulacją, która potrafi w jednej chwili zmienić się w jak najdelikatniejsze i subtelne dotknięcia, a między fakturą jego dzieł. Okrągłe, lekkie ruchy pędzla tworzące wirujące w przestrzeni żywe formy są skontrastowane z twardymi, mocno położonymi pręgami lub geometrycznymi plamami, w których nadal występuje rola elementów siły i zdecydowania.

Malarstwo Tadeusza Dominika otwiera coraz to nowe drogi rozwoju, nie ma w nim skończonych etapów, zamkniętych okresów. Jest tylko droga przed którą otwierają się coraz szersze horyzonty i naturalnie także coraz szersze możliwości techniczne. Dzisiejszy postęp techniczny

w dziedzinie tworzyw, nowych technik barwnych i w dziedzinie odkrywania coraz bogatszych problemów światła, daje szerokie perspektywy rozwoju możliwości twórczych Dominika. Dominikańska żarliwość zadominowała nad benedyktyńską precyzją, jeśli użyć w tym wypadku porównań z dziedziny sztuki sakralnej.

Tadeusz Dominik ma poza sobą wiele wystaw indywidualnych, uczestniczył w najbardziej reprezentacyjnych wystawach zbiorowych. Prace jego rozsiane po muzeach świata i kolekcjach prywatnych przeszły egzamin dojrzałości i doceniono w nich przede wszystkim indywidualność twórcy. Mimo usilnych starań nie zdołano jego malarstwa zaszeregować do żadnego określonego kierunku lub szkoły, choć doszukiwano się w jego obrazach najróżnorodniejszych pokrewieństw. Od czasu do czasu spotyka się jego naśladowców, jeszcze za wcześnie na mówienie o uczniach. Jest pedagogiem sugestywnym, jego wiedza i wrażliwość mogą dać bardzo wiele jego uczniom, jego doświadczenie może być tylko przykładem do czego można dojść konsekwencją swej drogi artystycznej.

Cykl wielu wystaw zostaje uwieńczony wielką wystawą indywidualną. Osiemdziesiąt dzieł z kilkunastu lat twórczości będzie świadczyć o tym, czego tak trudno oczekiwać od wielu jego rówieśników — o jednolitości, samodzielności drogi twórczej i przeżyć własnych.

Jest to wystawa indywidualna. Najbardziej INDYWIDUALNA wystawa Tadeusza Dominika.

Jerzy Hryniewiecki

Tadeusz Dominik, Warszawa

Ur. w 1928 r. w Szymanowie.

Studia: 1946—1951 ASP Warszawa (pracownia prof. Jana Cybisa), dyplom 1953.

W latach 1958—1959 przebywał w Paryżu jako stypendysta Rządu Francuskiego, 1961—1962 w Stanach Zjednoczonych jako stypendysta Fundacji Forda.

Uprawia malarstwo sztalugowe, grafikę artystyczną i rysunek.

Docent na Wydziale Malarstwa i Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Wystawy indywidualne:

Warszawa — Zachęta 1957, Salon Nowej Kultury 1958, Galeria Krzywe Koło 1960, Galeria MDM 1963, TPSP 1965, 1966; Hanoi 1959; Paryż — Galeria Lambert 1959, 1962; Waszyngton 1960; Nowy Jork 1962; Londyn — Galeria Grabowskiego 1963; Toruń — KMPiK 1964; Bydgoszcz — Muzeum im. L. Wyczółkowskiego 1965; Praga — Galeria ,,U Rzeczyckich" 1966; Gdańsk — Galeria Sztuki Współczesnej 1966; Zielona Góra — BWA 1966; Kraków — Galeria Arkady 1968.

Udział w wystawach w kraju, m. in.:

III, IV Ogólnopolskie Wystawy Plastyki, Warszawa 1952 — wyróżnienie, 1954; Ogólnopolska Wystawa Młodej Plastyki, Warszawa Arsenał 1955 — nagroda; I, II Ogólnopolskie Wystawy Grafiki Artystycznej i Rysunku, Warszawa 1956 — wyróżnienie, 1959; Wystawa ,,Od Młodej Polski do naszych dni", Warszawa 1959; II, III Ogólnopolskie Wystawy Młodego Malarstwa, Rzeźby i Grafiki, Sopot 1958, 1959; I, II Salony Marcowe, Zakopane 1958, 1959; III Wystawa Sztuki Nowoczesnej, Warszawa 1959; Konfrontacje, Warszawa 1960; Wystawa Malarstwa z cyklu Polskie Dzieło Plastyczne w XV-lecie PRL, Warszawa 1961 — wyróżnienie; I, II Wystawy Plastyki i Sympozjum ,,Złotego Grona", Zielona Góra 1963 — medal, 1965; XX-lecie ludowego Wojska Polskiego w Twórczości Plastycznej, Warszawa 1963; II, III, IV Festiwale Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin 1964, 1966, 1968 — Grand Prix; Porównania, Sopot 1965; Jesienne Konfrontacje, Rzeszów 1965; Konfrontacje 65, Elbląg 1965; Orientacje, Warszawa 1966; Spotkania Krakowskie, Kraków 1967; II Festiwal Sztuk Pięknych, Warszawa 1968.

Udział w wystawach sztuki polskiej za granicą, m. in.: Wystawa Sztuki Polskiej, Kijów, Mińsk 1955; Wystawa Młodej Plastyki Polskiej, Berlin, Lipsk 1956; Wystawa Sztuki Polskiej, New Delhi, Kalkuta, Madras, Bombaj 1956; Wystawa Polskiej Grafiki, Dania, Kanada, USA 1956; Wystawa Prac 10 Grafików Polskich, São Paulo, Kurytyba, Rio de Janeiro 1958/59; Wystawa Polskich Malarzy, Moskwa 1958/59; Wystawa Współczesnej Sztuki Polskiej, Kair, Aleksandria, Damaszek 1958; Wystawa Polskiego Malarstwa Współczesnego, Wenecja 1959; Wystawa: Polska — 50 lat Malarstwa, Genewa 1959; Wystawa Prac 10 Warszawskich Malarzy, Belgrad 1959; Polska Grafika, Londyn 1959; Wystawa 7 Malarzy Polskich, Paryż 1959; Malarze Galerii, Paryż 1960; Polscy Malarze, Waszyngton 1961; Polscy Malarze, Waszyngton, Chicago 1961; 15 Polskich Malarzy, Nowy Jork 1961, Ottawa, Toronto 1962; Wystawa 8 Malarzy Polskich, Awinion 1962; Wystawa Prac Polskich Malarzy, Paryż 1962; 10 Współczesnych Malarzy Polskich, Chicago 1962; Polscy Malarze, Londyn 1962; Wystawa Prac 6 Współczesnych Malarzy Polskich, Chicago 1963;

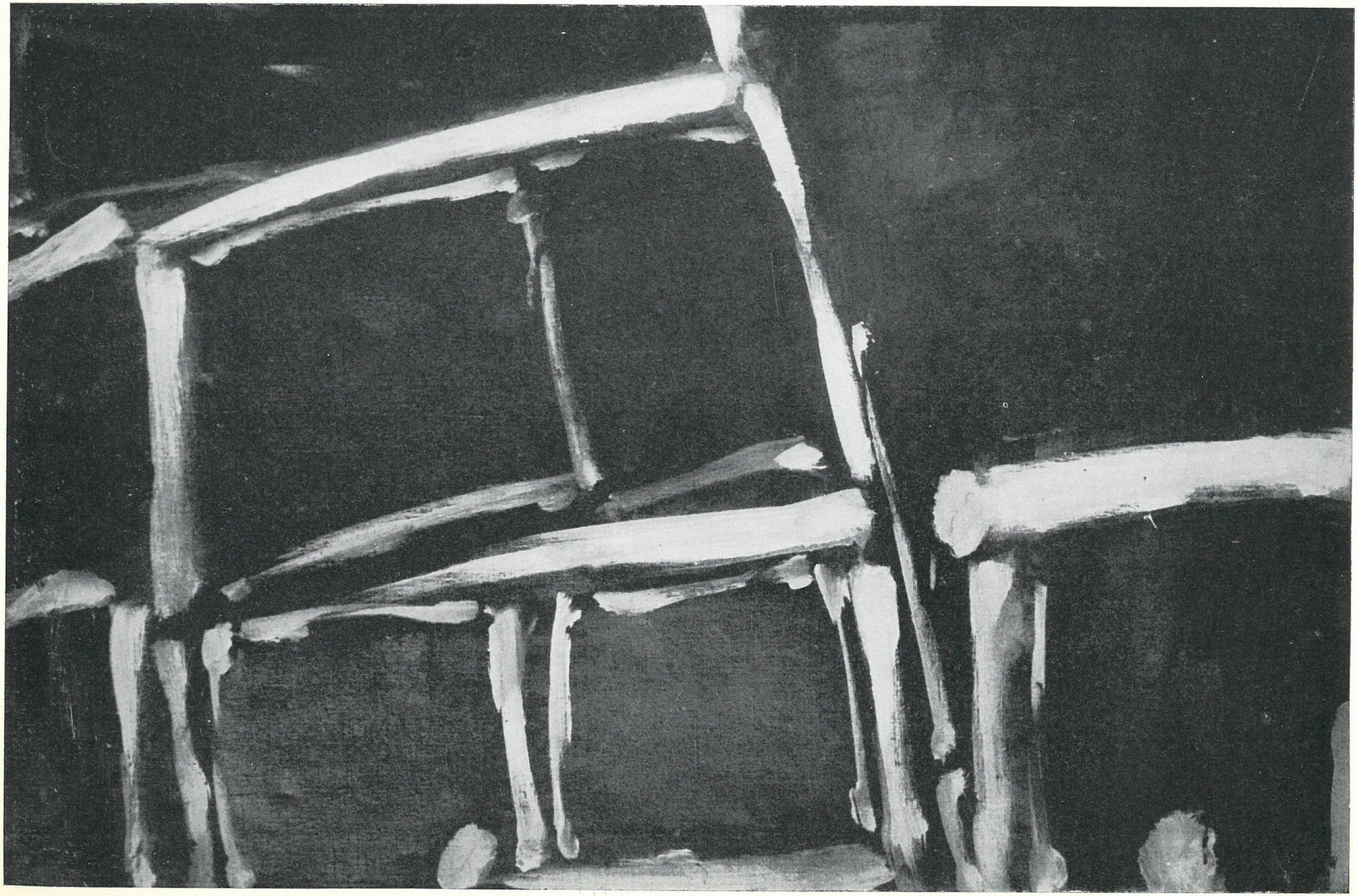
Wystawa Prac 8 Malarzy Polskich, Sydney 1964; Wystawa Prac 5 Polskich Malarzy, Londyn 1964; Profile IV — Polnische Kunst Heute, Bochum, Kassel 1964/65; Wystawa Prac Współczesnych Polskich Malarzy, Grafików i Rzeźbiarzy, Saint Laurent du Pont k/Grenoble 1965; Polska Sztuka Współczesna, Uppsala 1965; Wystawa Współczesnej Sztuki Polskiej, Buenos Aires, Montevideo, Meksyk, Guadalajara, Morelio, Hawana, Santiago de Cuba 1965/66/67; 17 Polskich Malarzy, Nowy Jork, Filadelfia, Waszyngton 1965/66; Wystawa Polskiej Grafiki i Plakatu, Hartford 1966; Wystawa 100 Malarzy Polskich, Sztokholm 1966; Współczesna Grafika Polska, Reggio nell'Emilia 1966; Współczesne Malarstwo Polskie, Praga 1967; Współczesne Malarstwo Polskie, Nancy 1967; Współczesne Malarstwo Polskie, Bergen, Stavanger, Helsinki, Kopenhaga, Aalborg 1967; Współczesna Grafika Polska, Chaux-de-Fonds 1967; Wystawa ,,Tematyka społeczno-rewolucyjna w polskiej sztuce plastycznej", Moskwa 1968; Wystawa Polskiej Sztuki Współczesnej, Teheran 1968.

Udział w wystawach międzynarodowych:

Międzynarodowa Wystawa Sztuki Młodych, Warszawa 1955 — II nagroda; XXVIII Biennale Sztuki, Wenecja 1956; Mostra Internazionale di Bianco e Nero, Lugano 1956; ,,roter reiter", Treunstein, Bad Reichenhall 1956; Międzynarodowa Wystawa Sztuki Współczesnej, New Delhi 1957; IV Biennale Sztuki, Sao Paulo 1957; II Międzynarodowa Wystawa Grafiki, Lublana 1957; Guggenheim International Award, Nowy Jork 1958; Międzynarodowa Wystawa Sztuki Krajów Socjalistycznych, Moskwa 1958/59; Międzynarodowa Wystawa Sztuki, Alpbach 1959; 2-nd International Biennial of Prints, Tokio 1960; II Biennale de Paris, Paryż 1961; Międzynarodowa Wystawa Sztuki, Monte Carlo 1964 — nagroda; Międzynarodowa Wystawa ,,Artyści przeciwko rasizmowi", Londyn 1965; V Biennale di San Marino, San Marino 1965; Exposition de l'Association Internationale des Arts Plastiques, Tokio 1966.

Prace w zbiorach Muzeów Narodowych w Warszawie, Krakowie i Poznaniu, Muzeum im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Muzeum w Toruniu, Muzeum Okręgowego w Zielonej Górze, Muzeum Mazurskiego w Olsztynie, Muzeum Pomorza Zachodniego w Szczecinie, Museum of Modern Art w Nowym Jorku oraz w zbiorach prywatnych w kraju i za granicą w Anglii, Argentynie, Brazylii, Danii, Francji, Holandii, Jugosławii, Szwecji, Stanach Zjednoczonych.

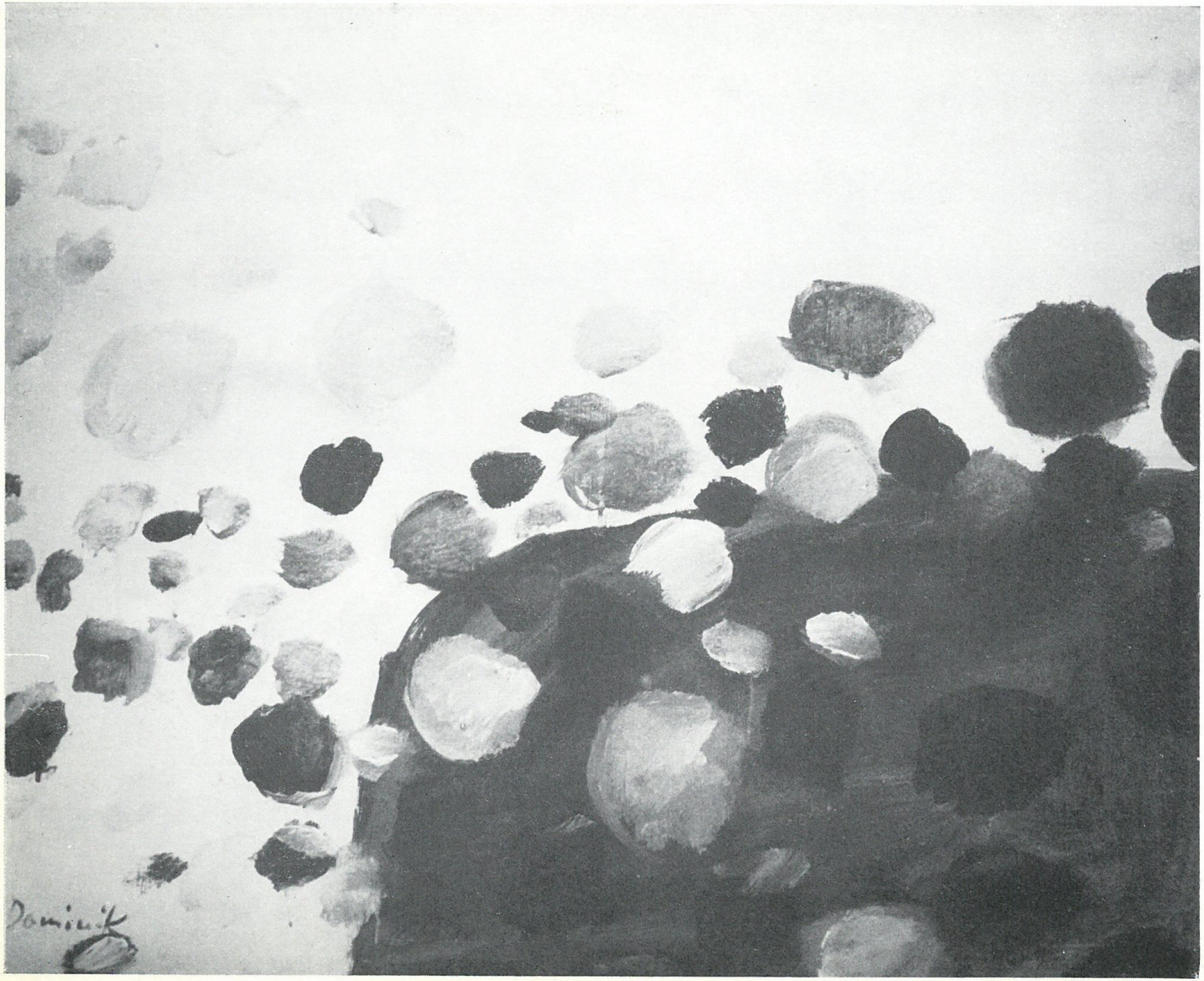
reproduckcje

35. Pola II

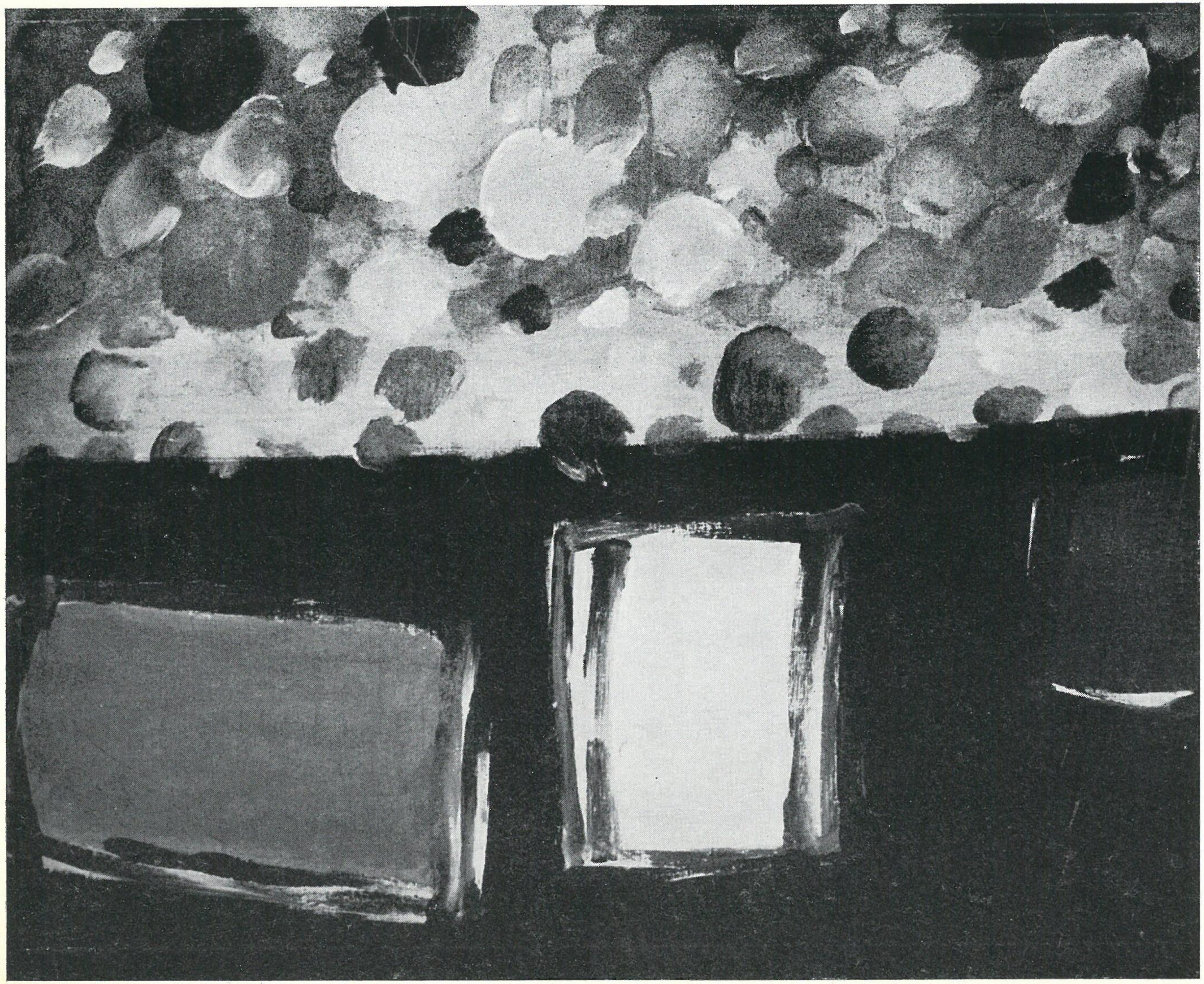
53. Czerwone pole

58. Niebieski II
4. Zielony ogród

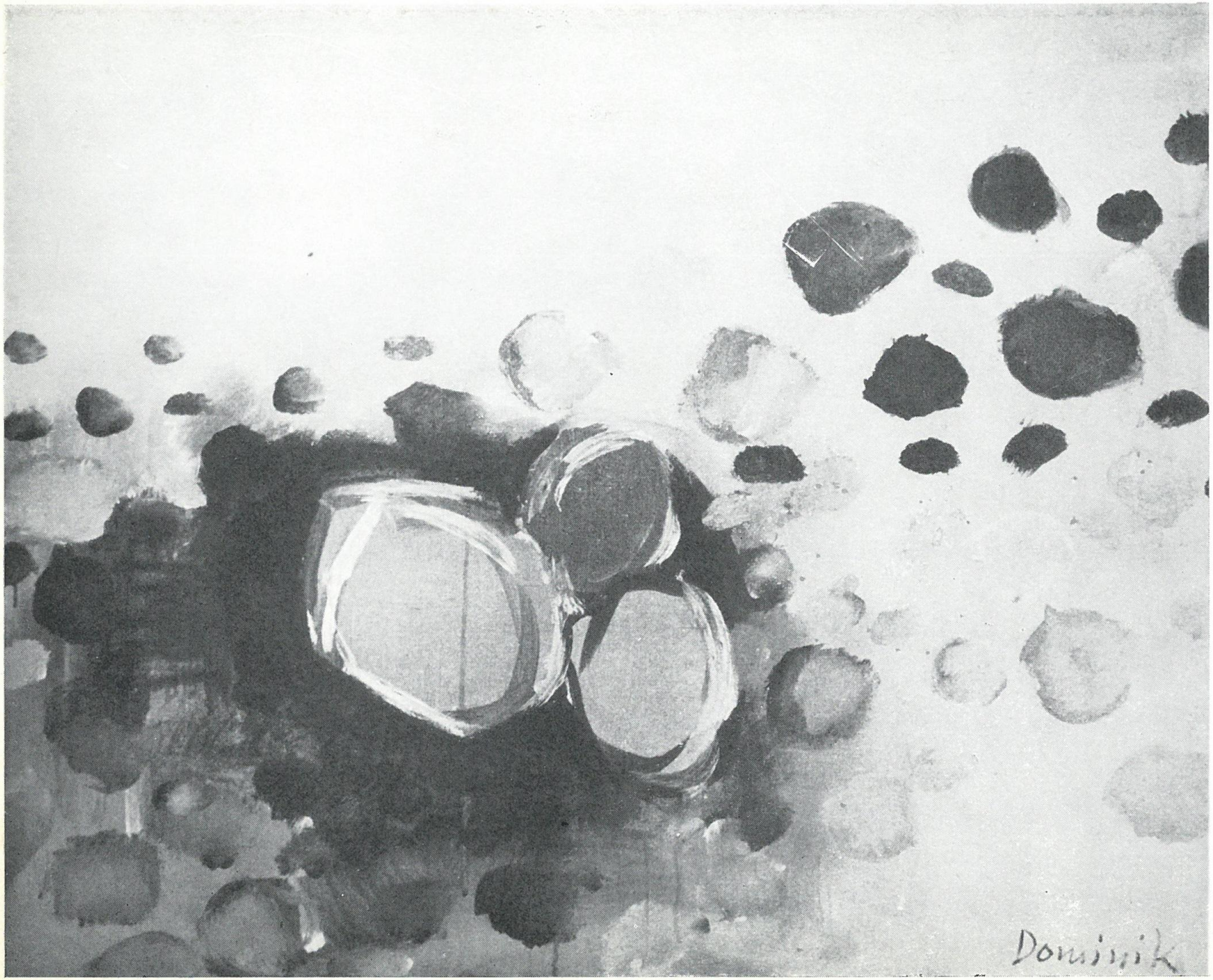

59. Kolorowe prostokąty

10. Skały

60. Kolorowe kamienie

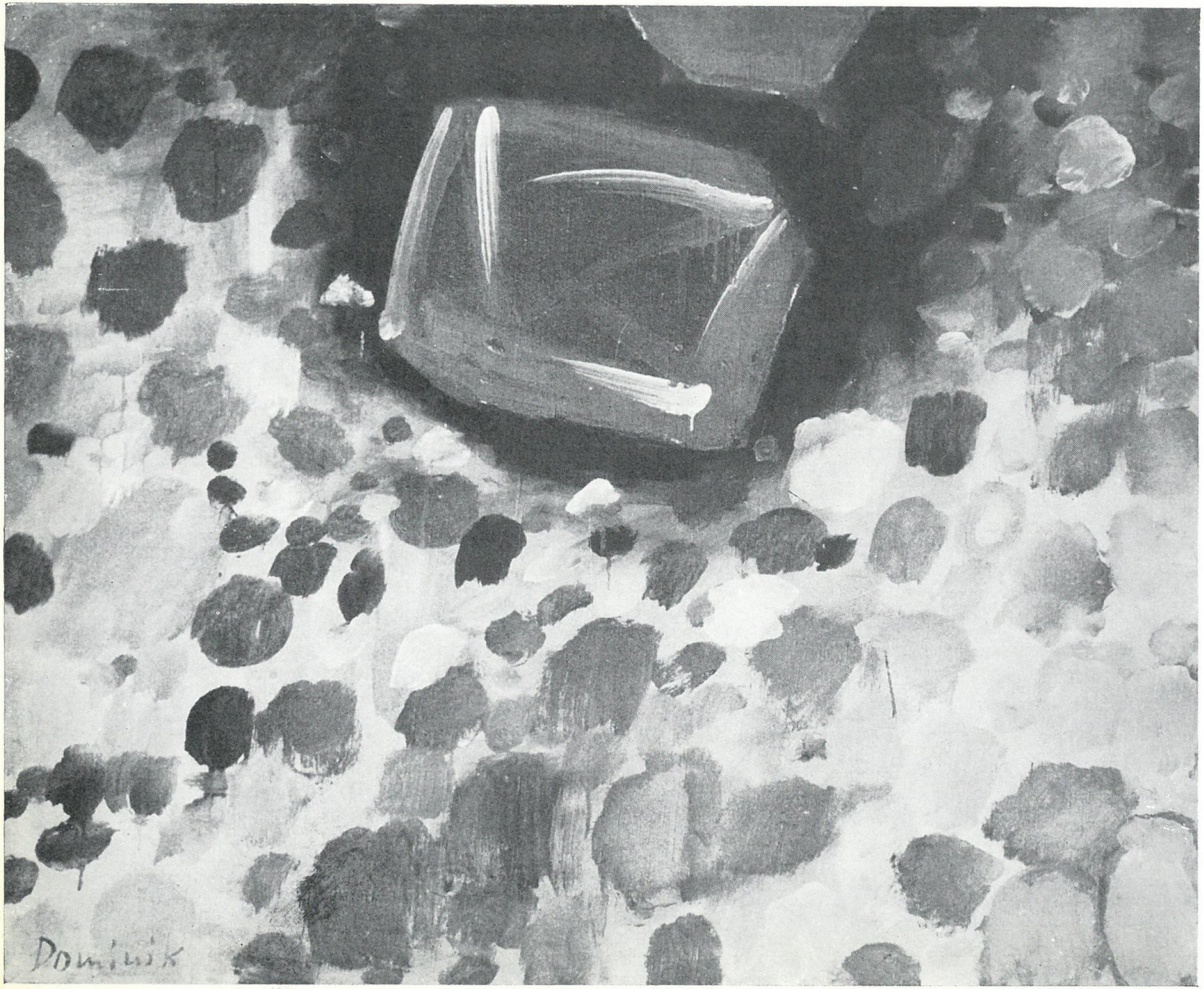
38. Kompozycja

Dominik

61. Kompozycja
48. Romantyczny

Dominik

62. Czerwony kamień

49. Ogród II

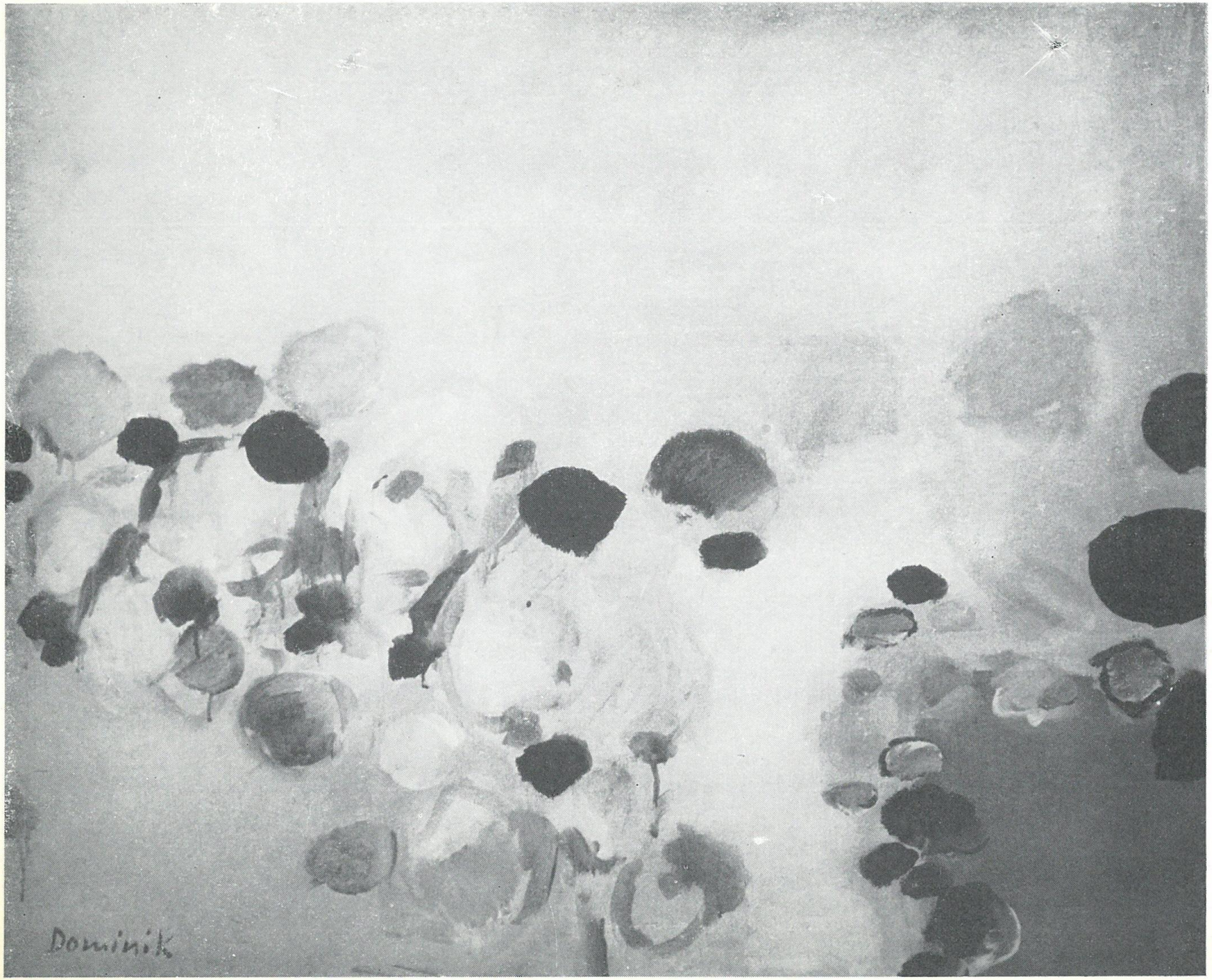

63. Pole III

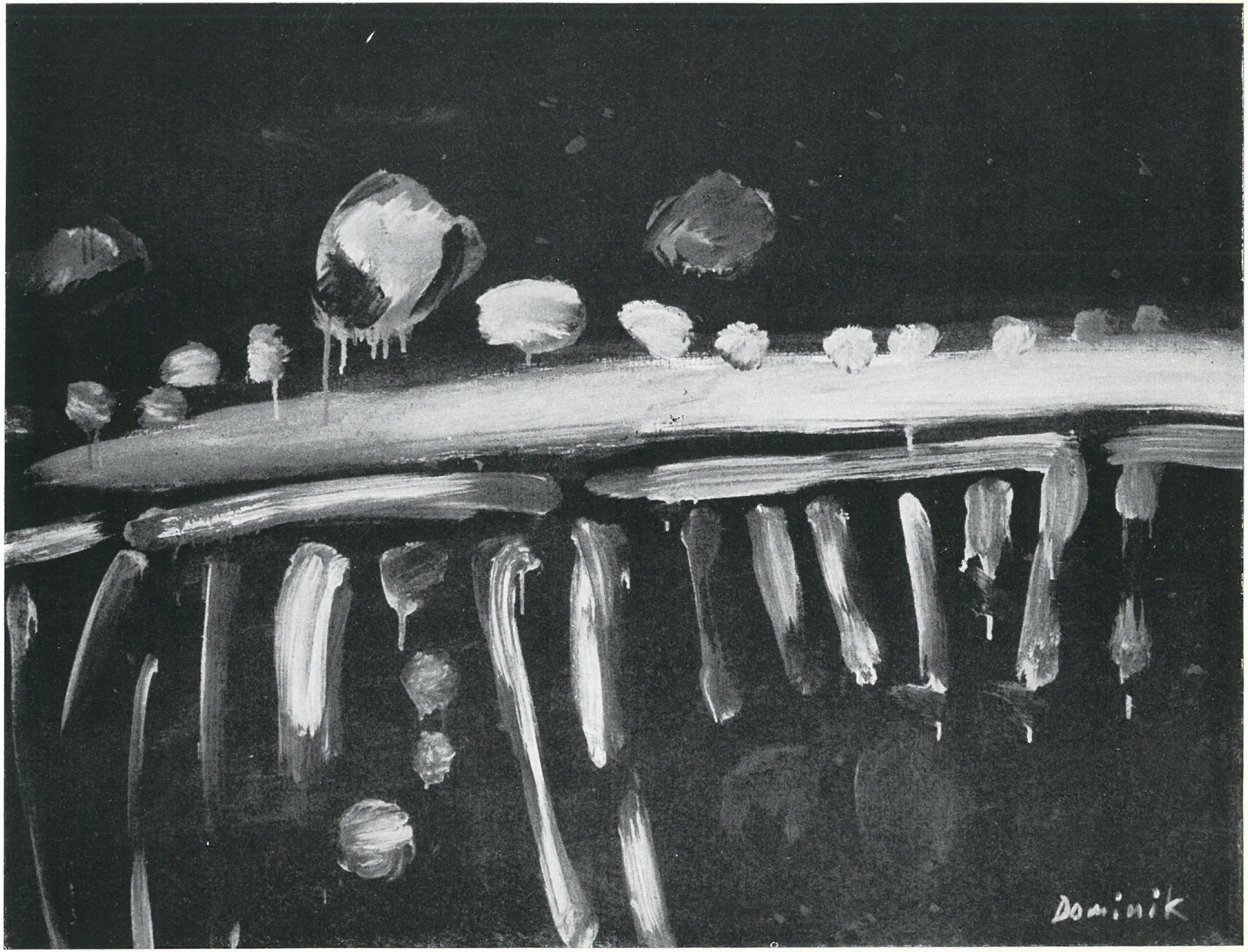
50. Ogród III

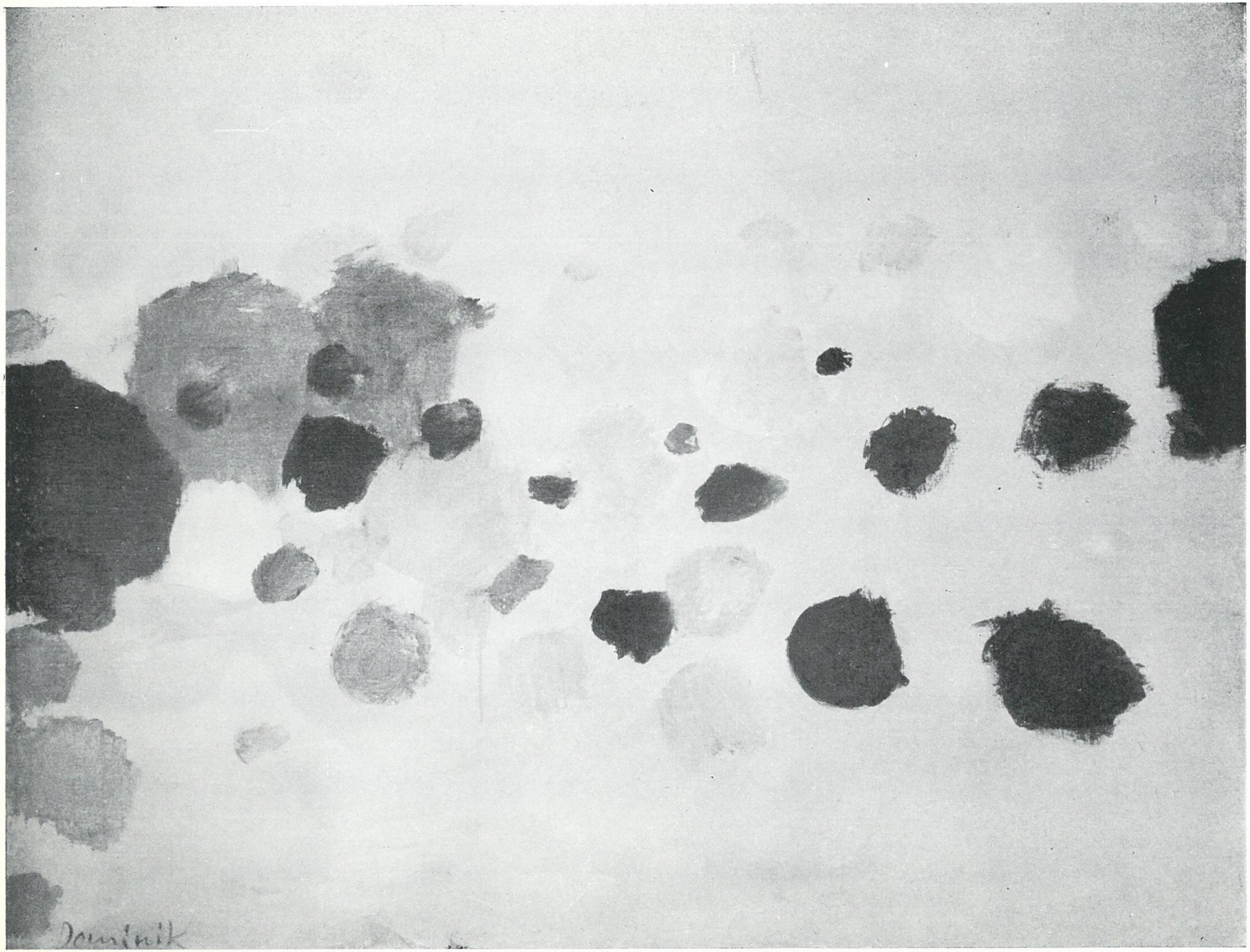

Dominik

64. Biała przestrzeń II

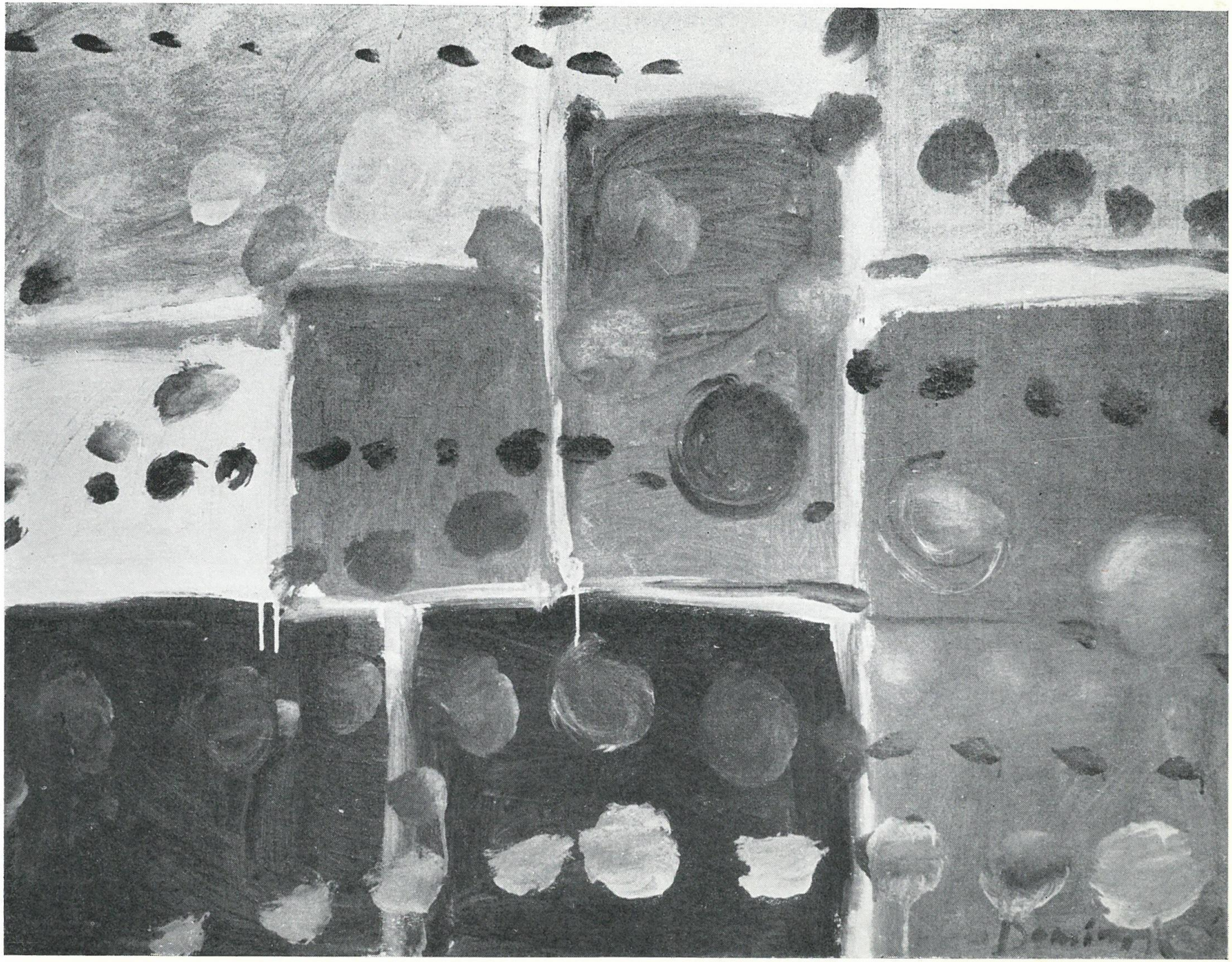
65. Pole V

66. Lekkie formy

80. Pole IV

1
Kompozycja brązowa, 1957
akwarela papier, 44×57
depozyt w Muzeum Narodowym w Warszawie
nr 191031
2
Kompozycja biała, 1957
akwarela papier, 43×57
depozyt w Muzeum Narodowym w Warszawie
nr 191032
3
Kompozycja zielona, 1957
akwarela papier, 43×57
wł. Muzeum Narodowe w Warszawie
nr inw. Rys. W. 63
4
Zielony ogród, 1958
olej płótno, 51×61
wł. Aleksander Wojciechowski, Warszawa
5
Ogród, 1958
olej płótno, 81×121
wł. Muzeum Narodowe w Warszawie
nr inw. MN 212483
6
Elementy natury, 1959
olej płótno, 79×89
wł. Muzeum Narodowe w Warszawie
nr inw. MN 212580
7
Kompozycja, 1960
olej płótno, 98×121
wł. Muzeum Narodowe w Warszawie
nr inw. MN 212791
8
Kompozycja, 1960
olej płótno, 50×61
wł. Muzeum Narodowe w Warszawie
nr inw. MN 231868
9
Postać w ogrodzie, 1960
olej płótno, 120×140
wł. Muzeum Narodowe w Warszawie
nr inw. MN 231463
10
Skały, 1960
olej płótno, 90×90
11
Kompozycja czarno-pomarańczowa, 1962
akwarela papier, 36×51
depozyt w Muzeum Narodowym w Warszawie
nr 191780
12
Kompozycja żółta, 1962
akwarela papier, 36×51
depozyt w Muzeum Narodowym w Warszawie
nr 191779
13
Kompozycja czerwona, 1962
akwarela papier, 50×62
depozyt w Muzeum Narodowym w Warszawie
nr 191777
14
Bez tytułu I, 1962
akwarela papier, 35×50
15
Bez tytułu II, 1962
akwarela papier, 35×50
16
Pola, 1963
liquitex płótno, 96×120

17
Kompozycja, 1963
liquitex płótno, 80 × 92
18
Kompozycja, 1964
liquitex płótno, 90 × 125
19
Pola, 1964
liquitex papier, 78 × 105
20
Pole, 1964
liquitex papier, 78 × 105
21
Busz, 1964
liquitex papier, 78 × 105
22
Kompozycja pozioma, 1964
liquitex papier, 78 × 105
23
Bez tytułu, 1965
liquitex papier, 43 × 56
24
Bez tytułu, 1965
liquitex papier, 50 × 70
25
Bez tytułu, 1965
liquitex papier, 48 × 67
26
Bez tytułu, 1965
liquitex papier, 50 × 70
27
Kompozycja III, 1965
liquitex papier, 45 × 57
28
Kompozycja IV, 1965
liquitex papier, 51 × 72

29
Kompozycja, 1965
liquitex płótno, 90 × 125
wł. Muzeum Narodowe w Warszawie
nr inw. MN 232505
30
Czerwony, 1965
liquitex płótno, 90 × 112
31
Kompozycja, 1965
liquitex płótno, 89 × 100
32
Zielony, 1965
liquitex płótno, 97 × 118
33
Kompozycja, 1965
liquitex płótno, 80 × 100
34
Kompozycja kwadratowa, 1965
liquitex płótno, 104 × 104
35
Pola II, 1965
liquitex płótno, 65 × 100
36
Kompozycja kwadratowa, 1965
liquitex płótno, 90 × 90
37
Czerwona przestrzeń, 1965
liquitex płótno, 118 × 120
38
Kompozycja, 1965
liquitex płótno, 86 × 100
39
Kompozycja, 1965
liquitex płótno, 107 × 130

40
Kompozycja, 1965
liquitex płótno, 92 × 141
41
Ogród, 1966
olej płótno, 90 × 125
42
Kompozycja, 1966
liquitex płótno, 95 × 110
wł. Muzeum Narodowe w Warszawie
nr inw. MN 232720
43
Kompozycja, 1966
liquitex płótno, 90 × 125
44
Ogród II, 1966
olej płótno, 100 × 118
45
Kompozycja, 1966
liquitex płótno, 95 × 110
46
Kompozycja, 1966
liquitex płótno, 90 × 125
47
Pejzaż, 1966
liquitex płótno, 75 × 104
48
Romantyczny, 1966
liquitex płótno, 90 × 125
49
Ogród II, 1966
liquitex płótno, 90 × 125
50
Ogród III, 1966
olej płótno, 90 × 125

51
Kompozycja zielona II, 1967
liquitex płótno, 90 × 100
52
Kompozycja, 1967
liquitex płótno, 90 × 90
53
Czerwone pole, 1967
liquitex płótno, 65 × 80
54
Czerwone kule, 1967
liquitex płótno, 65 × 81
55
Biała forma, 1967
liquitex płótno, 65 × 81
56
Formy w przestrzeni, 1967
liquitex płótno, 65 × 81
57
Wyspy, 1967
liquitex płótno, 90 × 125
58
Niebieski II, 1968
liquitex płótno, 80 × 100
59
Kolorowe prostokąty, 1968
liquitex płótno, 80 × 100
60
Kolorowe kamienie, 1968
liquitex płótno, 80 × 100
61
Kompozycja, 1968
liquitex płótno, 80 × 100
62
Czerwony kamień, 1968
liquitex płótno, 80 × 100

63

Pole III, 1968

liquitex płótno, 80×100

64

Biała przestrzeń II, 1968

liquitex płótno, 80×100

65

Pole V, 1968

liquitex płótno, 100×130

66

Lekkie formy, 1968

liquitex płótno, 100×130

67

Formy w białej przestrzeni, 1968

liquitex płótno, 100×109

68

Pejzaż, 1968

liquitex płótno, 75×135

69

Natura, 1968

liquitex płótno, 85×100

wł. Stefan Hołówko, Warszawa

70

Przełęcz, 1968

liquitex płótno, 85×100

71

Zielono-niebieski, 1968

liquitex płótno, 85×85

72

Prostokąty, 1968

liquitex płótno, 90×90

73

Kompozycja zielona, 1968

liquitex płótno, 85×85

74

Ogród IV, 1968

liquitex płótno, 100×109

75

Ogród V, 1968

liquitex płótno, 100×109

76

Ogród VI, 1968

liquitex płótno, 100×109

77

Natura III, 1968

liquitex płótno, 75×135

78

Natura IV, 1968

liquitex płótno, 75×135

79

Natura V, 1968

liquitex płótno, 75×135

80

Pole IV, 1968

liquitex płótno, 100×130

81

Pejzaż, 1968

liquitex płótno, 85×100

82

Kompozycja kwadratowa III, 1968

liquitex płótno, 85×85

83

Kompozycja kwadratowa IV, 1968

liquitex płótno, 90×90

Projekt ekspozycji: Tadeusz Dominik

Projekt plakatu: Julian Pałka

Opracowanie graficzne katalogu: Stefan Bernaciński

Redakcja katalogu: Halina Zacharewicz (CBWA)

Zdjęcia: Pracownia Fotograficzna CBWA — Wiesława Rolke

Reprodukcje barwne: Zakłady Graficzne RSW „Prasa“ we Wrocławiu

Redakcja techniczna: Jan Heydrich (CBWA)

Druk. Rew. Paźdz. zam. 1835/68. 700 N-95

Cena zł 15.–